

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 3

ADMINISTRATIVE SKILL OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS IN NAKHON SI
THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

22

บุญวาทย์ เศรษฐวงศ์สกุล*

รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทร์ทรำ**

นายกฤษา วีระพงศ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน และประสิทธิผลการบริหารต่อปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ F -test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด
2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 1) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารไม่แตกต่างกัน 2) จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) จำแนกตามประสิทธิผลการบริหารต่อปีของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*** โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ABSTRACT

This research is to study and compare the Administrative skill of the school administrators in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3. Sample used in the study as School administrators and teachers in basic education under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, working in the year 2555 the number 331 of the instruments used to collect data, including query statistics used in data analysis. were percentage, mean, standard deviation, t-test and F – test.

The results showed that

1. Their use of the executive management skills, basic education in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 found that a brief overview of management skills at a high level. When considering the skills and concepts. Human skills. Technical skills. Education and skills training. Skills, aptitudes and knowledge that are fundamental to the school administrators in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 management skills in all aspects.

2. Management skills of management of basic education in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3. classification based on the work experience of school administrators found that in the overall management of basic education. Management skills are significantly different at the .05 level of statistical classification and management experience in the workshop with the management of the administration of basic education. Management skills in the difference statistically significant at the .05 level.

บทนำ

ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไข การปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวนโยบายในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไว้อย่างชัดเจน จำเป็นต้องใช้กระบวนการปฏิรูปทางการศึกษาเข้ามาดำเนินการเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) รัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาและมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552)

การปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆโดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ(Whole School Approach: WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือผู้บริหารสถานศึกษาเพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สุพล วังสินธุ์, 2545, 29) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ ผู้บริหารมืออาชีพ จึงเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น ฉะนั้นผู้บริหารย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจ้ององค์การแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้างแต่อาจได้รับผลงานสูงได้หากผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจปัญหาต่างๆเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ความสามารถ บุคลิก ลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง (สมบัติ บุญประเคน, 2544)

จะเห็นได้ว่าบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี(โพธิ์จรณ์ กลิ่นกุหลาบ, 2545, 13) ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนที่จะแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีอยู่อย่างน้อย 3 ประการ คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skill) ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) และความคิดของเดรก และโรว์ (Drake & Roe, 1986 , 30) ซึ่งเพิ่มเติมจากแนวความคิดของแคทซ์ (Katz, 1974, 90-102) ซึ่งประกอบด้วย 5 ทักษะได้แก่ ทักษะความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) ทักษะทางมนุษย์ (Human Skill) ทักษะการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skill) ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) และทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skill) ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวกับทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุวัฒน์ ทองจันทร์(2553, 54) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดคือ ทักษะทางด้านมนุษย์ และรองลงมา คือทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะ ทางด้านความคิดรวบยอด และทักษะทางด้านการศึกษาการสอนตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณีศา ฉิมมาแก้ว (2554, 71) ได้ศึกษาทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี และด้านมนุษย์ จำแนก

ตามขนาดโรงเรียนพบว่าในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโลม เล็ดลอด (2546, 67-68) ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยองพบว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองมีความเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจริญ (2548, 38-49) ได้ทำการวิจัยการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียง เขต 1 พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการบริหารตามคุณสมบัติของผู้บริหารที่ดีและจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการบริหารงานอยู่เสมอและทวิ วงศ์สุวรรณได้ทำการสังเคราะห์ทักษะทางการบริหารที่เห็นว่าจำเป็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษา จากนักวิชาการ 12 ท่าน ซึ่งสรุปได้เป็นทักษะของผู้บริหาร 8 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 4) ทักษะด้านเทคนิค 5) ทักษะด้านกระบวนการบริหาร 6) ทักษะด้าน การศึกษาและการสอน 7) ทักษะด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 8) ทักษะด้านการประเมินผลและให้รางวัล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตั้งอยู่ที่อำเภอ เขียวใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเขียวใหญ่ 2) อำเภอปากพนัง 3) อำเภอหัวไทร 4) อำเภอชะอวด 5) อำเภอจุฬาภรณ์ และ 6) อำเภอร่อนพิบูลย์ ได้ กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2552 – 2555 ดังนี้ 1) สร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และ 3) การพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบปีการศึกษา 2553 พบว่า มีปัญหา และอุปสรรคที่ เกิดขึ้นหลายประการ ได้แก่ 1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ 2) ปัญหาอัตราการออก กลางคันของนักเรียน และ 3) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3, 2554) ที่ส่งผลให้ต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาสาเหตุนำมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

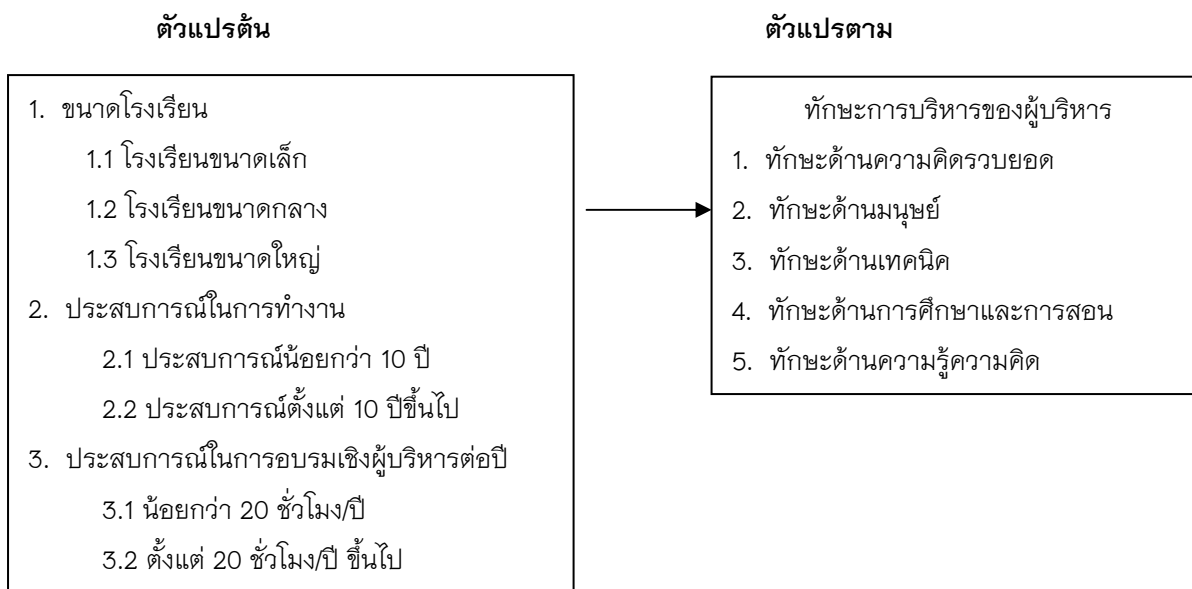
ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยใช้แนวคิดของเดรด และโรว์ (Drake & Roe, 1986, 30) ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีทักษะในการบริหารงานอย่างไรบ้าง และมากน้อยเพียงไร ทักษะในการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพในการทำงานและประสิทธิผลการบริหารงาน แตกต่างหรือไม่ และมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาทักษะทางการบริหารของ ผู้บริหารอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน และประสิทธิผลการบริหารงานเชิงบริหาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารตามแนวคิดของเดรก และโรว์ (Drake & Roe, 1986, 30) ซึ่งประกอบด้วย 5 ทักษะได้แก่ ทักษะทางความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) ทักษะทางมนุษย์ (Human Skill) ทักษะการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skill) ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) และทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skill) มาใช้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะทางด้านการบริหาร คือ ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษย์ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน และ ทักษะด้านความรู้ความคิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 255 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 2,340 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 255 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,085 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2552) จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2555 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multi-Stages Random Sampling) ดังนี้

2.1 การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ชั้น ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (Lottery Method) ตามสัดส่วนแต่ละชั้น ภูมิ จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอนจำนวน 295 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 331 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ(Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเชิงบริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(rating scale) การใช้ทักษะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตามแนวความคิดของเดวิด และ โรว์ ดังนี้

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอด
2. ทักษะด้านมนุษย
3. ทักษะด้านเทคนิค
4. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
5. ทักษะด้านความรู้ความคิด

โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ สุธรรม ดุขดี (2553) จำนวน 54 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้คะแนนเป็นรายชื่อ เป็นน้ำหนักตามระดับความคิดเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2552) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน จำนวน 30 คน แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการของ Cronbach (1974) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9879

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยื่นต่อผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย
 - 1.1 ความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 การทดสอบค่าที (t - test)
 - 2.2 การทดสอบค่าเอฟ (F - test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้าน

ความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิคและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านความรู้ความคิด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการอบรมเชิงบริหารต่อปีของผู้บริหาร พบว่า 1) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 2) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามประสิทธิผลการอบรมเชิงบริหารต่อปีของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามประสิทธิผลการอบรมเชิงบริหารต่อปีของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ทักษะด้านความรู้ความคิดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่ง ผู้บริหารควรพัฒนาตนเอง และใช้ความรู้ ความคิด ความชำนาญ ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามประสิทธิผลการอบรมเชิงบริหารต่อปีของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ควรวางแผนในการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ นั้นมาพัฒนาระบบบริหารในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการติดตามการนำทักษะการบริหารของผู้บริหารมาใช้ตามโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ทุกเขตพื้นที่
2. ควรศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
3. ควรศึกษาทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
4. ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีอื่น
5. ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านวุฒิการศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ชโลม เล็ดลอด. ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- ทวี วงศ์สุวรรณ. ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2550.

- ธานี ชื่นบุญ. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2550.
- ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัด และบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง,
2553.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุรทอง ศรีสะอาด. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาธน์, 2552.
- ปราณิตา นิยมแก้ว. ทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- ไพบูลย์ สุขเจริญ. การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- สมบัติ บุญประเคน . “ ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามลักษณะ 5 ป,” วารสารครูขอนแก่น. 1(2) : 20-2 : สิงหาคม 2544
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. แผนปฏิบัติการประจำปี 2554. นครศรีธรรมราช, 2554
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริก
หวานกราฟฟิค จำกัด, 2552.
- สุธรรม ดุษฎี. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2553
- สุพล วงสินธ์. “การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. มิถุนายน : 2540.
- วิโรจน์ ยี่ขอ. ทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2551.
- Drake, Thelbert L. & William H. Roe. The Principals. 3rd ed. New York : Macmillan, 1986.
- Hoy, K. and Miskel, G. Education Administration : Theory, Research, and
Practice. 6th ed. New York : Random House. 2001.
- Katz, R.L. “Skill of effective administrator.” Harvard Business Review. 12(1) : 33-42 : 1955.
- Katz, Robert L. “Skills of an Effective Administrator.” Harvard Business Review. (52) : September – October 1974.
- Krejcie, R.V., & Morgan D. W. “Determining Size for Research Activities.” Education and Psychological Measurement.
30(3) : 607-610 : 1970.

